

AZ EGYEDÜLI MAGYAR Bányászlap az Egyesült Államokban

THE ONLY HUNGARIAN MINERS' JOURNAL IN THE UNITED STATES

MAGYAR Bányászlap

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXX. ÉVFOLYAM

DETROIT, MICH. — PITTSBURGH, PA.

1943 DECEMBER 2

NO. 48 SZAM

Emelik a szénárakat

Washington, D. C. — Mult heti számunkban megírtuk, hogy a bányatulajdonosok az új szerződéssel kapcsolatban szénáremelést akarnak elérni. Arra hívatkozva, hogy új szerződés megdrágította a széntermelést és a régi árak mellett csak ráfizetéssel tarthatják üzemben a bányákat.

A bányászokkal kötendő szerződéseket se akarták addig aláírni, míg szénáremelést nem kapnak és így maga Ickes belügyminiszter kérte F. M. Vinson, az Economics Stabilization igazgatót, hogy a kérdésben mennél előbb hozzon döntést.

A bányaurak étvágya persze igen nagy és ők körülbelül ötven centtel akarták emelni a szénárakat. Szerintük ennyire lenne szükségük, hogy be tudják hozni, amivel az új megállapodás értelmében többet kell kiadniuk.

Ickes belügyminiszter szakértői is alaposan tanulmányozták a kérdést és annak alapján a szénügyek országos kormánybiztosa 25 centes emelést javasol. Vinson szakértői azonban más véleményen vannak. Ők nemcsak a bányaurak által követelt 50 centes javítást tartották igen magasnak, de még az Ickes által kért 25 centet is és úgy döntöttek, hogy emelhetik a bányaurak a szénárakat, de átlagban csak körülbelül 17 centtel.

Hozzáette azonban Mr. Vinson, amikor a döntését közzétette, hogy ez az összeg nem végleges és ha szükségét látja, majd engedélyt ad a módosításra. Azt mondta, hogy voltaképpen a bányászok szerződésének részletei még nincsenek teljesen formába öntve; az még nincsen kipróbálva és így a bányaurak se tudhatják, hogy igazában mennyivel kerül nekik többbe a termelés és így nem fogadhatják el hozzáférhetetlennek a bányaurak adatait.

Azt hisszük, ha nem mondanánk, a bányászok akkor is tudnák, hogy a bányaurak elégedetlenek a 17 centes emeléssel és egyes kerületekben azzal fenyegetőznek, hogy inkább lezárják a bányákat, minthogy ráfizetéssel dolgoztassanak. Elfelejtik azonban, hogy most háború van, most nem megy olyan könnyen egy bányának a lezárása, mint békében és megvannak a kormányoknak az eszközei, hogy a renitenskedőkkel elbánjanak.

Egyes számú ellensége-e Roosevelt elnök a bányászoknak?

Megdöböntő levelet kaptam egy magyar bányásztól. Dél West Virginiának a Coal River nevű szénmezijéről. Pontosan arról a tájról, ahol Roosevelt elnök hivatalba lépése előtt hírmondója se volt a szervezetnek. Arról a vidékről, ahol 1933 előtt a szó legszorosabb értelmében valószínűleg rabszolgáskorban éltek a bányászok. A fizetések éhbérszerűek, a munkaviszonyok a bányákban a leggyalázatosabbak voltak. A bányászok életszínvonalára szörnyű volt, a bányákban az emberek épségével nem sokat törődtek.

Ebből a sorból Roosevelt elnök emelte ki 1933-ban a bányászokat. Éppen tíz éve ennek. Az akkori sorsot a maival — Roosevelt elnök jóvoltából — nem is lehet összehasonlítani. Nem is beszélve arról, hogy erősen kiégett szervezet áll ma a bányászok megett.

És mégis pontosan arról a vidékről, ahol valószínűleg Roosevelt elnök szabadította fel a bányászt a rabszolgaság alól, ma egy magyar bányász azt írja nekem, hogy ugyanaz az ember, akinek a bányász mindent köszönhet: első számú ellensége a bányászoknak.

A levél íróját — nem nevezem meg. Ugy eldobta levélben a súlyot, hogy ha ismernek a nevét: esetleg kellemetlensége származhatna. Ezt pedig én nem akarom. Levélét azonban közzé teszem, mert a választ nyilvánosan akarom megadni. Azért, hogy ha lennének a magyar bányászok között a levél írójával hasonló gondolkodásúak: ők is érthessenek a szövegből.

Ime így szól ez a döbbenetes tartalmú levél:

"Fisher Ur,

Ön úgy állítja a Bányászlapban, hogy a bányászok zavaros helyzetét a Labor Boardot, meg John L. Lewist tartja bűnösnek, hogy idáig fajult az ügyük. Fisher ur, kérem magát a Labor Board benne van-e az alkotmányban? Ugye nincsen. Kiállította fel és a Labor Board kinek tartozik felelősséggel? Ugyebár az Egyesült Államok elnökének. A Labor Board nem adhat béremelést senkinek, se el nem vehet, ha nincs felhatalmazva. És tudomása lehet felőle, hogy az Elnökünk is kimondta, hogy a Labor Board ő szerinte elment a bányászok fizetésénél a legmagasabb fokig és a bányászokat okolta.

Fisher ur, ha hiszi, ha nem, minden bányász tudja, hogy a bányászok béremelésében az Egyesült Államok elnöke volt neki az első számú ellensége, a második pedig a C.I.O. mun-

kás union vezetősége és másra teszik a felelősséget."

A döbbenetes levél eddig tart. Az egyik dolog, ami engem megdöböntett a levélben, természetesen az, hogy egy magyar bányász gondolkodását annyira meg tudta mészárosni Lewis gépezete, hogy azt az embert, akinek a bányászok MINDENT köszönhetnek, első számú ellenségének nevezi.

A második döbbenetes dolog pedig, hogy a levél írója, akárcsak a nagytőke és John L. Lewis, a War Labor Board felállítását alkotmányellenesnek találja. A Montgomery Ward nevű, az amerikai munkásszervezeteket pokolba kívánó nagy cégnek is pontosan az az álláspontja, mint a levél írójának. Az is azt állítja, hogy nincsen a War Labor Board az alkotmányban, tehát törvényellenes az, hogy elrendelték kötelesek szerződjen a munkásszervezetekkel.

Csodálhatjuk, ha a nagytőke nem akarja elismerni a War Labor Boardot, ha egy magyar bányász is arra az álláspontra hivatkozik, hogy az nincsen az alkotmányban?

Kinek kedvező a War Labor Board létezése

A War Labor Boardot Roosevelt elnök egészen bizonyosan nem a nagytőke érdekében állította fel, hanem azért, mert a nemzet háborús erőfeszítéséhez szükségét látta egy ilyen fórum létezésének. Hogy legyen egy testület, mely szabályozza a tőkét és munka viszonyát. És ennek alkotmányellenességét mindekinél szabad lenne emlegetni, csak nem — egy munkásnak.

A Supreme Court tartozik,

hogy megállapítsa, jogos-e annak létezése, vagy sem és a levél írója nyugodt lehet, hogy a tőke legjobb ügyvédjeit küldi majd csatornába, hogy ha lehet, mondassa ki annak alkotmányellenességét. És mert a nagytőke harcol a fórum ellen, nem azért teszi, mert ez használna neki, hanem mert ez az a testület, mely több esetben elrendelte a zár t műhelyek (closed shop) bevezetését, a union illetékek levonását (check off).

John L. Lewis nem ismerte el annak alkotmányosságát és mert a levél írója is ugyanarra az álláspontra helyezkedik, állítom, hogy Lewis gépezete mérgezte meg gondolkodását.

Lewis hajsza a Roosevelt ellen

Lewis jól fizetett hadserege hangoztatja ezt a szénmezőkön, mert hiszen olyan eszevesztett hajsza még nem volt a bányavidékeken, mint amilyenek most tanúja lehet, aki a bányatelepeket járja. Egyek se hall az ember — mint a Roosevelt elleni izgatást.

Ha az amerikai bányász hitelt ad a jól fizetett Lewis hadsereg rágalmainak, azt még megértem. Az amerikai bányász nem olvas újságot, legfeljebb a sport és funny oldalt, az nincsen tisztában saját iparának helyzetével, fizetése körüli harc egyes részleteivel. Csak annyit tud arról, amennyit a szervezők, union local tisztségeket betöltő bajtársaitól hall.

Természetesen azoktól azt hallja, amit John L. Lewis óhajt, hogy halljanak a bányászok. Rágalmakat Roosevelt ellen. Hogy eladta a bányászokat a tő-

kének és a bányászok legnagyobb ellensége lett.

És csodálatos, most már a magyar bányászok között is akadt egy, aki ugyanezt a nótát fújja.

Már nem beszélnek arról, hogy mit köszönhet a bányász Rooseveltnek, de arról igen, hogy döbbenetesnek tartom, hogy a bányászok nem veszik észre, hogy voltaképpen miért van a hajsza a bányászok között Roosevelt ellen.

Nem akarnak úgy látni, emlekezni arra, hogy mióta Franklin Delano Roosevelt nem volt hajlandó úgy tancolni, ahogy John L. Lewis kívánta: a bányászok bosszút fogadtak az Egyesült Államok nagy elnöke ellen és bosszúja kielégítése érdekében semmilyen eszköztől se riad vissza.

Ugy látszik elfelejtették, hogy 1940-ben Roosevelt ellen fordult, a nagytőke pártjának, a republikánus pár jelöltjének érdekében korteskedett. Akkor még a bányászok között nem volt sikere, nem hallgattak rá és nem hagyták Rooseveltet cserben.

Lewis készülődik 1944-re

Lewis most alaposan előkészíti a talajt, hogy 1944-ben a republikánus pártnak szállítania tudja azokat a bányászokat, akiket Roosevelt elnök szabadított fel a rabszolgaság alól.

Ezért hangoztatják a szervezők, az union localokban ülő Lewis emberek, hogy Roosevelt eladta őket a tőkének, hogy az első számú ellenségük lett és roppant fájdalmas és a bányászok jövője szempontjából feltehetően káros, hogy a bányá-

szok között hitelre találjanak a rágalmak.

Lewis azt akarja elérni, hogy a bányászok gyűlöljék meg Rooseveltet és aztán 1944-ben forduljanak majd ellene és szavazzanak majd arra a jelöltre, akit ő ajánl majd nekik. Erre megy Lewis játéka, eszköze. Használja a bányászokat bosszú hadjáratához.

A C. I. O. MINT 2-IK SZÁMÚ ELLENSÉG

A levél írója szerint a C. I. O. vezetői a bányászok második számú ellenségei. Természetesen ez is a Lewis csatlósok kitalálása. A C. I. O. vezetők John L. Lewist kétségtelenül nem barátai, de hogy a bányászoknak ellenségei lennének, azt tagadom.

A C.I.O. feje: Phillip Murray. Soha se nem fogom elhinni, hogy ez a tehetséges, sőt azt mondhatnám, az amerikai munkásvérek között legtehetségesebb, legtisztességesebb, a bányász ellenségévé lett volna. Hiszen Murray bányász sorból küzdött fel magát, azoknak volt évtizedeken keresztül egyik legbecsültebb, legtiszteltebb vezető. Mindaddig, míg John L. Lewis ki nem tette a United Mine Workersból. Azért, mert saját lábán mert járni, mert saját eszével gondolkodott és nem volt hajlandó a C.I.O. elnöki székében Lewis parancsait teljesíteni.

Egy pillanatig se tudom elhinni, hogy Murray turné, hogy a bányászok ellen forduljon a C.I.O.

A C. I. O. vezetői ellenben igenis joggal gyűlölik John L. Lewist, mert őt, az ő viselkedését okolják azért, mert az amerikai munkásokra rászakadt a Smith-Connelly-törvény. És ennek káros voltát talán még a levél írója is elismeri.

Kik az okai a szerződés késedelmének?

Azt mondja a levél írója, hogy nem helyes, miszerint én a Labor Boardot és John L. Lewist okolom, mert a bányászok nem jutottak előbb szerződéshez.

Az álláspontomat változtatlanul fenntartom.

Ma is azt állítom, hogy a csata első felében John L. Lewis rossz taktikát használt, amikor a War Labor Board alkotmányosságát kétségbevonva nem volt hajlandó megjelenni. (Mellesleg megjegyzem, ez csak akkor jutott eszébe, mikor a bányászok szerződése ügyében meg kellett volna ott jelenni. Amikor a War Labor Boardot alkottatták, a United Mine Workers még a C.I.O.-ban volt és a bányász szervezet vezetői közül is kineveztek oda tagokat. Lewis

(Folytatás az 5-ik oldalon)

Fokozódik a termelés

Washington, D. C. — Harold Ickes belügyminiszter, a szénügyek kormánybiztosa boldogan közölte az újságírókkal, hogy mióta a bányák újra szövetéségi kezelésben vannak, örövendesen emelkedik a termelés. Azt mondta, a szövetségi kezelés második hetében 12,700,000 tonna szén termelt és ennyit egy hét alatt tizenhat év óta nem bányásztak. 1927 márciusban 13,320,000 tonnát bányásztak és az volt eddig egy hét alatt kibányászott legnagyobb mennyiség. Közvetlenül a sztrájk előtt állt akkor az ország és tartalékra is termelték azon a héten. Ickes kijelentette az újságíróknak, hogy a termelés hirtelen emelkedés útjára igazol, mert régen könyörgött szerződésért azzal az indokkal, hogy ha bányáiparban megszüntetik a bizonytalan helyzetet: fokozódik a termelés. A munkafelvételének második hetében meg a bányászok nem is tudták pontosan, voltaképpen mennyivel is emelkedik keresetük, mégis nagyobb kedvvel dolgoztak, mert látták, hogy kálváriájárauk befejezéshez közeledik.

Ickes boldogan állapította meg, hogy az új szerződés a bányászokat nagyobb munkakérdéverit és szívesen dolgoznak valamivel többet azért, hogy jövedelmüket emelhessek és élet-színvonalukat fenntarthassák.

Azt is mondta Ickes, hogy a mostani mennyiséget is emelni kell, mert az országban még mindig nagyon sok helyen szénhiány mutatkozik és ezt mennél előbb meg akarja szüntetni. Nem akarja, hogy családok fűtetlen lakásokban maradjanak, betegségek essenek és ezzel súlyos bajokat okozzanak. Intézkedett, hogy a legelsőrangú szükségletek kielégítése után lakásfűtési célokra is utaljanak ki szént. Többet, mint eddig.

A keményszénbányák termelése is szép emelkedést mutat s így remélni lehet, hogy az egyes városokban mutakozó keményszén hiány hamarosan enyhül.

Persze: az emelkedés nem általános. Egyes vidékeken még mindig nem tisztázódott a helyzet, másként magyarázzák a bányászok a szerződés egyes pontjait és másként a bányavezetőség, aminek következménye az az munkazavar. Hihető azonban, hogy ezek a jelenségek elmúlnak majd és beválnak Ickes miniszter reményei és még jobban emelkedik a széntermelés.

Rendelje meg barátjának a Bányászlapot karácsonyi ajándékul, csak két dollár egy egész esztendőre

Mi az ujság AMERIKÁBAN

Gumi a civilnek

Egyelőre automobil kerék nincs elegendő, de annyi mü-gumi van már, hogy harisnyakötőt, nad ágtartót, stb. ismét szabad gumiból gyártani a civilek használatára. — Elegendő autógumit a jövő esztendő közepére remélnék.

Elbocsájtott katonák

Eddig körülbelül ötszázötven ezer katonát bocsájtottak el a hadsereg kötelékeiből. Kétszázezret azért mert elmúltak 38 évesek és hadi munkát kaptak, a többi kisebb-nagyobb testi vagy szellemi hibák miatt. Mindannyit "honorable discharge"-al.

Tejtermelés

A meddő tehének és kecskék is adnak tejet a farmernek. Beoltják az ilyen állatokat egy ujonnan feltalált szerrel, amelyben "hormone" van s három havi rendszeres oltás után bőségesen adnak tejet. A háboru találmánnyá teszi az éhes emberiséget.

Katonák végkielejtése

A jelenlegi tervek szerint a háboru után szabadságolándó katonák heti 15 dollárt kapnak 26 héten keresztül, ha közben nem tudnak munkát találni. Ezt nem az állami munkátlan-sági segélyalapból, hanem a nemzeti kincstár-ból fizetnék. Valószínű, hogy azután az állami munkátlan-sági alap is adna segítyt.

Kevesebb rizs lesz

Ezentul valamivel kevesebb rizs lesz forgalomban, bár nem hiszik, hogy adagolásra lesz szükség.

Eddig az itthoni termést megspóroltuk, mert ezentul a külföldön kapható rizsre a kormány-nak, illetve a hadseregnek lesz szüksége. Magáncégektől a behozatali engedélyt meg-vonták. Európában

Kevesebb kávé lesz

Mint hogy hajónk ezentul ritkábban érintik a déleme-rikai partokat, mert rövidebb uton jöhetnek haza, való-szerűleg kevesebb kávé-t fognak behozni. Nem tartják azt sem kizártnak, hogy adagolásra ismét szükség lesz.

Kormány kontraktok törlése

A háboru után nirtelen sok kormány-rendelést fognak törölni, s a kormány elkövet mindent, hogy ahol az átszer-számolásért egy-egy gyárnak kártérítés jár, azt minél gyor-sabban megkapja, hogy kellő tőkéje legyen a békés terme-lésre áttérni.

Hadi profitok

A kongresszus tartózkodik az egyenes jövedelmi adók emelésétől, mert állítólag mindenki meg van elég sulyosan adózva. — Az igazság az, hogy az iparvállalatok nagy része még a jelenlegi adók mellett is jóval többet keres, mint a béke-években, s nagyobb adókat a részvénytársaságok elbirnak.

Nagy a jómód

Ha a hus vagy tej ára felmegy egy centtel, hangos pa-nasz van ország-zerte, de a nők és évben kétszáz százalékkal több drága prém-bundát vettek, mint a mult esztendőben. Az ékszer forgalom 280 százalékkal emelkedett egy óv óta.

Sokkal okosabban cselekszik, aki bunda és ékszer helyett War Bondot vásárol.

Készülnek a katona-Pullmanok

A katonák részére tervezett és készített hálókocsik ké-szülnek, s azokból minden nap tizet termelnek. A hálókocsik egyszerűek nem, olyan pazarok, mint az eddig ismert Pull-man kocsik, de éppen olyan kényelmes bennük az utazás. (Ki emlékszik még a "Nyolc ló vagy negyven ember fel-íratra?")

Tizenhét millió utas

Egyetlen város járművein nincs olyan forgalom, mint New York város elevatorjain. Ötvenezer elevator van New York épületeiben és azok naponta tizenhét és félmillió utast visznek fel és le. A város összes földalatti és földfeletti va-sutjai és autobuszjai mindössze ötmillió utast szállítanak na-ponta.

Több Victory Gardent

Ezen a télen nagy zöldség hiány lenne az országban, ha nem lett volna olyan sok Victory Garden. A kormány azt akarja elérni, hogy a jövő évben legalább egy harmaddal több kert legyen az országban. A Victory Gardenek annyi zöldséget termelnek, mint ha nyolc millió-akerrel több földet műveltek volna a farmernek.

Napi fogyasztás

A hadsereg és a navy számára naponta ötven millió gal-lon olaj és gázolint kell szállítanunk. Ez teljes termelésünk egy harmadát teszi ki. Azt hiszik, hogy a téli hónapokban, mikor Németországot fokozott mértékben készülnek bombázni, ez a mennyiség kevés lesz, s napi termelésünk teljes negyven százalékát a hadviselésnek kell szentelnünk.

For the K K K to Remember

While the Ku Klux Klan and similar fascist organizations are laying low, as sure as daylight, they will again unfurl the flag of hate, once we will return to peaceful life.

For there is no easier way to gather the mob, to gain wealth and notoriety than to deal in hate, and to desecrate the American flag by inciting in its name.

One of the objects of the constant campaign of hatred is the immigrant.

From Pegler and Hearst, from Reynolds and McCormick to the Klu Klux Klan, these purveyors of hatred and malice are ever harping on the "aliens", who are considered but slightly — oh, ever so slightly — better than the negro.

Their warped minds are unable to grasp the truth that we have no "aliens" in these United States, that we are IMMIGRANTS, that we were permitted to enter with the understanding that we were to become AMERICANS by our free choice, instead of by the accident of our births.

According to the well known column-ist and commentator, Drew Pearson, one thousand Cuban IMMIGRANTS were drafted up to the end of November, 1943.

They were offered the free choice of serving in the armed forces, or returning to their native lands, with the assurances of our government that after the war they will be permitted to re-enter the U. S.

With the exception of 48 — or less than five percent — all of them are now serving in our armed forces.

In other words, over 95 per cent of them considered themselves AMERICANS, tho legally not yet citizens of the U. S. And Cubans are not exceptions.

Tens of thousands of other non-citi-zen immigrants are serving VOLUNTAR-ILY, offering their blood and their lives for and in the defense of OUR COUNTRY.

Just like other under-privileged groups, such as the negroes for instance, are fighting side by side with our more fortunate fellow citizens, whose ancestors might have come here with the May-flower.

For we are all Americans.

Americans, notwithstanding the rav-ings of the peglers, the mccormicks and the Klu Klux Klan.

But in spite of this, and with full knowledge of these facts, the ink will not dry on the peace treaties, and the Silver Shirts, the Ku Klux Klan, the Gerald K. Smiths will again spill their venom on the oft-maligned "aliens", and will again de-sacrate the American flag by preaching hatred in its name.

Much as we abhor group-development in our citizenship, much as we hope and pray for a united and indivisible nation, we serve notice on these fascist groups that we will not be subjected again to the old campaign of malice, that if the pro-paganda of hatred and belittling will start, we will fight back.

We will then remind these gangs of the above facts, and in self defense we will undertake to organize those who are BETTER AMERICANS than either Peg-ler, Gerald K. Smith or members of the Ku Klux Klan, for while underprivileg-ed, they have answered the call of our country without a stint.

If they choose to inject their poison to the American life, we will most cer-tainly take care of the anti-toxin.

MARTIN HIMLER

Pár nap múlva kész a naptár

A zakatoló gépek serény munkával nyomják az ólombetűk tizezreit a papírra, hogy azután a szorgoskezü könyvkötő minél előbb befejezhesse jövő évi nap-tárunkat olvasóinkhoz való szétküldésre.

A mi naptárunk legkülömb

Hosszu évek során mindig a mi naptárunk volt a legkülömb, a legtisztábban, a legszebben elkészített naptár az országban és azt az olvasók mindig a leg-nagyobb örömmel fogadták.

A szépirodalom remekei

Naptárunk összeállításánál arra törekedtünk, hogy a háborura vonatkozó dol-got kiküszöböljük belőle, s hogy abban az olvasó üdülést, szórakozást és sok ismertetést kapjon.

Remek rajzok és képek

Az értékes irodalmi tartalom illusztrálva van a szebbnél-szebb rajzok és képek sokaságával, amelyekben minden jóízű ember gyönyörűséget fog találni.

CSAK AZ KAPJA AKI A RENDELÉSÉT BEKÜLDI

Bár naptárunkban a háborut kerültük, a háboru nem került el bennünket. A kormány a papírpocséklást most nem tűri, s így korlátlan mennyiségben nem szabad naptárt csinálnunk ez évben. A megszokott kétszáz oldal-as naptár-ból tehát csak annyit nyomhattunk, amennyire a rendelést megkapjuk, s így arra kérünk mindenkit, hogy lehetőleg azonnal

KÜLDJE RENDELÉSÉT ÉS 50 CENTET A NAPTÁRRA

Előfizetését és naptárrendelését tessék így címezni:

MAGYAR BANYÁSZLAP

239 FOURTH AVENUE

PITTSBURGH, 22, PA.

Pártolja Lapunk Hirdetőit

Érdekes hírek EURÓPÁBAN

Fedák Sári kívánsága

Fedák Sári, akinek egy zsidó férje és legalább egy tucat gazdag zsidó szeretője volt, most azt követeli, hogy a zsinész kamarából zárják ki azt a három százalék zsidót is, akik még bent vannak.

A kivénült primadonna volt a názik legvéresebb száju propagandistája öt év óta és ez alatt az idő alatt tömérdek pénzt kapott Hitler-től.

Mikor Magyaror-zágon kommunizmus volt, önagysága kommunista volt. A mostani háboru első évében zöldinges názi ruhában "lelkesítette" a magyar fiukat, hogy menjenek Hitlerért az orosz frontra meghalni.

A pápa a zsidókért

Mikor a németek Róma zsidó vallású lakosságát elkezdték üldözni és hadisarcot vetettek ki rájuk, annak egy részét a pápa adta a zsidóknak. — Mikor az élelmiszer jegyeiket elko-bozták, a Vatikánból küldtek ki eledelt a számukra.

Mit akar a Beobachter?

A Volkische Beobachter, Hitler személyes ujságja azt írta november 4-iki számában, hogy a kereszténység minden papját az első sáncárokba kellene küldeni, mert a nemzeti szocialista rendben sem a kereszténységre, sem annak pap-jára nincs szükség.

Husadag Lengyelországban

Lengyelországban a civil lakosság ellátása leirhatatlan rossz, s például egy 12 éven felüli lengyelnek hivatalosan há-rom ounce hus egy héten az adagja. A legtöbbször azonban mindenféle "büntetés" címen ezt az adagot is hetekre meg-vonják.

Megtizedelt lakosság

Görög jelentések szerint az éhező lakosságnak éppen a ti-zedrészre pusztult el, mióta az országot Mussolini csapatai me-rohanták, s Hitler hor-dái megszállták. "Föld alatti" jelenté-sek szerint a "történelem legsötétebb eseménye", amit a szeren-csétlen görögökkel csinálnak.

Mások is ítélnék

Nemcsak a szövetségesek fognak a háboru befejeztével ítélni Európában. Minden megszállt országban ítélni fog a jelenlegi "földalatti" bíróság, s ezt Magyarországon is beje-lentették októberben.

Röplapokat osztogattak szét Budapesten, hogy le fognak azokkal a magyar názikkal számolni, akik Hitler hosszú évek óta pénzért szolgálták, s a magyarokat a háboruba zavarták.

Mosódák Párisban

A párisi mosodáktól az eddig használt szappan mennyiség 80 százalékát megvonták, s rendeletet adtak ki, hogy az első öblítéshez használt víz négy százalék szappant tartalmazhat, a második öblítéshez szappant nem szabad használni. A né-metek alapossága erre is kiterjeszti a figyelmet.

Egy nyul hat esztendő

Strassbourban egy négy gyermekes családapát hat évi börtönre ítélték, mert egy nyulat lőtt egy közeli falu határá-ban és azt nem jelentette be a hatóságnál. A názi bíróság megállapította, hogy a vádlott — francia származású és így "fel kell tenni, hogy szándékosan szegte meg a német tör-vényeket.

Árulók sorsa

Mlanoban a "föld alatti" olasz bíróság eddig kétszáz-nál több helybeli fascistát ítélt halálra és az ítéletet több mint hetvenen végre is hajtották. Hasonló "bíró-ság" működik minden a názik és az olasz fascisták által megszállt nagyobb váro-sban.

Közös felelősség

Ha Hollandiában valamelyik baromfitenyész-tő farmer nem szolgáltatja be a rá kivetett mennyiségű tojást, minden tyuk után száznolcvan-at évente, akkor behajtják azt a falun. Ha a falu se szállítja ezt az átlagot, akkor elkobozzák az összes baromfit. A termelők szerint nem adhatnak ennyi tojást, mert nem kapnak a baromfi számára megfelelő mennyiségű élelmet.

Olcsó birsalma

Londonban a gyümölcs elképzeltetetlenül drága, mert az angol kormány azt a hadsereg számára foglalja le, s nor-mális áron gyümölcsöt csak kis mennyiségben és csak a gye-rekek számára engedélyeznek. Ami a "szabad" p'acra jut az igen kevés és drága. November harmadikán Londonban egy birsalmáért egy dollár és tíz centet fizettek.

Falvakban mezitláb

A magyar kormány bizalmas rendeletet adott ki, hogy a rendelkezésre álló cipő mennyiségéből, amely igen kevés, csak a városokba szállíthatnak a gyárak. Suszterek új cipőket nem készíthetnek, mert kézi munkával nem tudják a talp-nak használt fát feldolgozni, s így a falvak gyermekei a tél-re mezitláb maradnak. Zugban, szalonnáért itt-ott kaphatnak egy-egy pár cipőt a városban falusi gyermekeknek is, de pénzért és adagjegyre nem.

JÓ VOLNA TALÁN ITT IS MEGPRÓBÁLNI

Érdekes hírt kaptunk Sziciliából a napoliban, amely erősen gondolkodóba ejtett bennünket.

Azt jelentették, hogy az angol-amerikai megszálló csapatok Sziciliát végre megtisztították a Maffia nevű titkos gangster-társaságtól, amit eddig egy olasz kormány sem tudott megtenni.

Állítólag nemcsak a megszálló hadsereg, hanem a Scotland Yard (az angol FBI) is részt vett a tisztogatási munkában, s akármilyen furcsán hangzik, itthon, a kényelmes biztonságban ezuttal bizonyos bizottsággal gondolunk Szicília népére.

Amerika nagy és kisebb városai tele vannak maffiákkal, szervezett gángekkel, racketekkel, amelyek a polgárságon élőkönél, azt százezrekkel zsarolják és rabolják.

Mindannyian tudunk rólu (a rendőrség a legtöbb esetben ismerik a racket gángek tagjait), s mindannyian adót fizetünk nekik valamilyen formában.

A "numbers racketek" nem zsarolnak mindenkit, de a "protection" gangsterek, akik a kereskedőket zsarolják, közvetett adót szednek minden amerikai embertől.

S hiába tud rólu és ismeri őket a rendőrség, az alvilágot körül bástyázzák a megvesztegetett hatósági közegek kivül a paragrafusok, amelyek a védelmükben szétvághatatlant gordioust csomókat képeznek.

Tudta ország-világ, hogy Al Capone többszörös gyilkos volt, de a saját gépfegyverein kivül az igazságszolgáltatás görbe paragrafusai, technikatársai mindaddig megvédték, amíg az FBI legalább adócsalás címén dutyiba nem küldte.

Talán ha az amerikai városokat is katonaság szállná meg, amely a paragrafusokat és technikatársakat szétvágná a kardjával, a mi maffiáinkat is szét lehetne morzsolni, és a mi gangsterjeinkből is meg lehetne az országot pucolni.

Természetesen ezt nem komolyan gondoljuk, mert a racketek és gangsterek árán is meg akarjuk az amerikai polgár egyéni szabadságát tartani, de eszünkben sincs, hogy ebben az országban katonai uralmat kívánjunk.

De esetleg nem ártana 48 külön-külön állami FBI, ha már a nemzet alkotmánya a rendőri jogot az egyes államokra ruházta, s azokat kellene az alvilágra szabadtítani minden városban.

Éppen a szövetségi FBI mutatja, hogy igenis lehet korrupció-mentes rendőrséget is teremteni ebben a hazában, ahol szerencsére a polgárság tulnyomó része nem gangster, s ha meg lehetett azt a szövetségnek csinálni, akkor meg lehet azt teremteni minden államban.

Az utolsó két évtizedben országszerte felállított államrendőrségek a legtöbb esetben dicséretes munkát végeznek, de úgy látszik az alvilág ellen titkos rendőrséget muszáj szervezni.

Hogy a városokban vannak titkos rendőrségek, s azok nem mutatnak fel eredményt, azt annak kell köszönjünk, hogy a városi rendőrség mindig ki van a városi politikának szolgálatva, és a városok politikája szövetségben szokott az alvilágokkal működni.

Látjuk, hogy az amerikai FBI rövid multja alatt félelmetes réme lett a gonosztevőknek, pedig az FBI tagjai nem alkalmaznak "third degree"-t, s nem verik össze azokat, akiket elfognak. De félelmetesek, mert, akit üldözbe vesznek, azt feltétlen kézre kerítik, s

mert nem lehet őket megvenni.

FBI-unk multja dacára semmiben nem marad hátra a régiesen működő és világhírű Scotland Yard mögött, s ha ez a minta itt van előttünk, érthetetlen, hogy nem szervezzünk ilyen rendőrséget minden egyes államban.

Az Al Capone idejében Chicagóban már alakult egy tisztességes polgárokból álló titkos társaság, amely az alvilág ellen küzdelmet felvette, de annak a működése, nem sokat jelentett, mert a gonosztevőket nem elkeseredett műkedvelőknek, hanem hivatásos rendőröknek kell üldözni.

A Sziciliából érkező hír kell, hogy gondolkodóba ejtsen mindenkit, mert ha ott ki lehetett irtani az évszázadok óta működő maffiát, akkor azt itthon is meg lehetne próbálni.

S elsősorban hát mégis csak a saját házunkban kellene először sópörni.

Every morning in occupied Europe Nazi guardsmen inspect the canals, the rivers, looking for floating bodies of waylaid soldiers. Every morning they find them. Hostages are shot, more men are sent to the slave camps of Germany.

many, but the battle continues, for every German soldier killed means a gun and ammunition for further fight. The war is still far from our shores and we may use "nicer" methods to rid the world of Hitler and his cutthroats. We must work for Victory! Buy War Bonds every pay day. U. S. Treasury Dept. WAS 7411

Buy United States War Bonds and Stamps

Harmincöt éves amerikai élet SÁRGULÓ LEVELEIBŐL IRJA: HIMLER MÁRTON

Csak néhány hónapos volt a Bányászlap, mikor Magyar-Amerikát felvillanyozta a hír, hogy Károlyi Mihály meglátogat bennünket.

Az amerikai magyaroknak kilencvenöt százaléka akkor abban a tudatban tartózkodott itt, hogy átmeneti az itt tartózkodása, s hogy pár éven belül haza megyünk mindnyájan.

A legtöbb amerikai magyar nem nagyon törődött vele, hogy ki az elnöke ennek az országnak, s a kilencvenkilenc százaléka nem volt róla fogalma, hogy ki volt az alelnök, de valamennyi tudta, hogy ki otthon a miniszter.

Magyar-Amerika lapjai nemcsak azt közölték, hogy melyik faluban ki kit ölt meg, hanem úgy foglalkoztak a napi magyar politikai eseményekkel, m. ntha nem is lett volna a tenger a két ország közt.

A föld utáni vágy hozott ide mindenkit, a földreformmal boldondítják a magyar népet, mióta e sorok írója emlékszik, s Károlyi Mihály földet és negyvenyolcas programot ígért a magyarnak.

Néhai Kende Géza bírta rá Károlyit, hogy az amerikai magyarokhoz kijöjjen s az ő társaságában érkezett ide először, hogy második nagy propaganda utját előkészítse.

Csak hogy egy kis hiba volt a dologban.

Károlyi Mihály valahogyan megérezte, hogy csak az egész magyar ellenzék szövetségének lehet valamelyes eredmény elérése, reménye. (Ezt különösen francia és orosz barátai értékelték meg vele, akik felé orientációt kerestek, mikor az első világháború előszelét érezték).

S mindjárt úgy tervezte az utját, hogy egy szocialista képviselő is jön hazulról

Ez természetesen a Népszavának nem tetszett, mert így a Károlyi fogadásához az Előre nevű, akkor szocialista lapnak, is jutott igénye.

A két new yorki lap nyomában összemaradott, hogy Károlyi Mihályt ki sajátítsa ki magának.

Tökéletesen igaza van Károlyi Mihálynak abban, amit emlékirataiban mond, hogy t. i. Berko D. Géza és Tarczai Lajos majdnem verekedtek, hogy melyik adja át a csokrot a vendég kezébe.

Végül Károlyi valahogy békét teremtett s egy new yorki nagygyűlés az ő meghallgatása után a később jövő nagy csoportot "meghívta".

Mint a Magyar Bányászlap szerkesztő-kiadója Károlyival én is beszéltem kíváncsán.

A St. Regis szállodában lévő lakosztályában Kende Géza fogadott s akkor találkoztam a legdelebb amerikai magyar újságíróval először.

Ismételtén megírtam, hogy "shy" ember voltam és vagyok, s első ilyen szereplésem lámpalázzal volt egybekötve, amit Kende kihasznál.

Kissé arrogáns hangon mondta, hogy amit a gróftól kérdeznem kíváncsán, azt ő szívesen megmondja. Nekem azonban arra volt szükségem, hogy "személyesen" beszéljek Károlyival, mert az akkor még — legalább úgy gondoltam — tekintélyt jelentett.

Végül is Kende megmondta, hogy a következő nap Károlyi kirándul Bridgeportra, hogy a Bridgeporti Szövetség házáat megnézze, s hogy ha velük mennék, akkor alkalmam lenne Károlyival beszélni.

Ez a feladat egy kissé nehéz volt.

Nemcsak vagy három dollár

utiköltséget jelentett, ami akkor a Magyar Bányászlap életében nagy szó volt, hanem a téli kabátom sem volt éppen szalonképes állapotban s úgy éreztem, hogy kopott kabátban a gróf társaságában nem illik menni.

Vége néhai Eger Sándor adta kölcsön a kabátját s utitársaimnak feltűnhetett, hogy azt nem gomboltam be a barmátságtalan idő dacára. Ők nem tudhatták, hogy nekem az Eger kabátja szűk volt s azt begombolni nem tudtam.

Akkor ütem életemben először taxi-n s valami bűnös nyugtalanságot éreztem, hogy ilyen nagyúri passzióra pénzt költök. (Akkoriban hát igen kevés amerikai magyarnak mert volna észbe jutni, hogy egy taxira felüljön.)

A bridgeporti kirándulás megtörtént, alkalmam volt — a többiek társaságában — Károlyival beszélnem és teljes joggal írtam meg, hogy a Magyar Bányászlapnak adott interjút.

Ugyanakkor abban is megégyeztünk Kendevel és Tarczival, hogy a később kikerülő politikusok egy része — de Károlyival együtt — a bányatelepeket is felveszi az uti programba.

Kissé szédültem a nagy sikertől, mert valahogy én önmagamot, vagy a lapomat soha nem értékeltem túl, s mások mindig többet láttak abban magamnál.

S közben ügynökeim (mert már ketten voltak) szorgalmasan dolgoztak, én pedig ártatlan New York környékén a paprikát meg a képeklapot, hogy a lapot és önmagamot fentartsam.

Magyar-Amerika pedig izgatottan várta a Károlyi másolat útját, mikorra több neves

MOST MOSZKVA IS SIET MEGSZÓLALNI

Hull külügyminiszterrel egy napon Moszkva is hivatalosan megszólalt és a Sovjet hivatalos lapjában részben tudatták, hogy mi az orosz kormány háboru utáni programja. A Sovjet hivatalos nyilatkozatában nem tudunk nagyon sok örömet találni, de azt — megértjük.

Az a kemény álláspontja Moszkvának, hogy Kelet Európában, tehát a Duna-völgyében semmiféle állam-federációt nem fog engedni s annak a területnek a kis országai önálló életet lesznek kénytelenek a jövőben is folytatni.

S bár minden kis és nagy nemzetnek teljes önállóságot ígérnek, ennek az elhatározásnak nem tudunk nagyon örülni.

Akik Európának azt a sarkát ismerik, azok őszintén és igazán hittek a Kossuth-féle államszövetségben, amely a Duna menti kis nemzeteket egymáshoz csatolná.

Mérhetetlenül könnyebb lenne a gazdasági helyzete egy ilyen federációban minden nemzetnek, amelyek voltaképpen gazdasági téren kiegészítő részei egymásnak.

A Sovjet azonban, érthető okokból, nem egy ilyen federáció gazdasági, hanem politikai jelentőségét nézte, s nem akarja megtérni, hogy egy az oroszokat elszigetelő nagyhatalom létre jöhessen.

Az első világháború után a franciák dobták a jelszót a köztudatba, hogy a Sovjetet "cordon sanitaire" (egészségi övintézkedés övvel) kell elszigetelni a világtól, s valljuk be, nemcsak Angliában, itt is vannak hívei ennek az eszmének.

S a Sovjet nemcsak politikai biztonságot keres, mikor utjára ellenzéki magyar képviselőt ígérték s nem álmodta senki, hogy Szerbiában hamarosan belelőnek egy a Károlyi utjára, mint az amerikai magyarok százezreinek a sorsába.

ba áll egy újabb nagy európai egységnek, hanem kivezető utakat is, amely az orosz portékát levigye a Földközi tengerre, anélkül, hogy egy esetleg elengedhetetlen nagyhatalom állhatna az útjában.

Ha azonban csalogtattak azok, akik minden politikai utógondolat nélkül a Kossuth gazdasági egységet remélték, még jobban csalogtattak azok a nemzetek, illetőleg azok a száműzött kormányok, amelyek a háború első esztendejében már ilyen egységeket (igaz, hogy csak papíron) csináltak.

Csehszlovákia száműzött kormánya bontotta ki a federáció zászlaját elsőnek, mikor az ugyancsak száműzött lengyel kormánnyal megkötötte azt a szegyenletes szerződést, amely nyitva hagyta a szövetségbe az utat minden nemzetnek — Magyarországot kivéve.

A példát nyomban a szerb és görög száműzött kormányok követték és újra kísértett a Mr. Benes régi kedves álma, hogy Nyugatmagyarország területén egy keskeny sáv kösse össze a cseheket és a szerbeket, mikor egyszerre csak a kutba esett minden szövetség.

Akkor nem hozták nyilvánosságra, de jól tudta mindenki, hogy Moszkva intette le a grandiózus (de egészségtelen) szándékot, s nem sikerült az a cseh álmot, hogy két majdnem egyenrangú fél álljon szemben egymással a szövetségben és a Sovjetben. Akkor még a viszony az orosz, amerikai és angol kormányok közt hideg volt s a száműzött Csehszlovák kormány egyes tagjai abban ke-restek vigasztalást, hogy így is a cseh nemzet lesz a Sovjet és esetleg a kommunizmus "stalking horse"-ja, amely a Sovjet érdekeit fogja Kelet Európában és különösen a Duna medencéjén szolgálni.

A három nagyhatalom teljes egyezsége és szoros szövetsége azonban szemmel láthatólag ezt a reménységet is elfújta. A Sovjetnek nem lesz forspont-ra szüksége.

Csehszlovákia tehát az lesz, ami a többi Duna-állam, önálló k.s. ország, amely nem fogja a többinek a politikáját Moszkva megbízásából diktálni.

Kétségtelen, hogy a csehekkel a békétárgyalásokon jól bannak majd, de nem lennének jogosak a tulzott cseh remények.

Moszkva ugyancsak azt említette, hogy Magyarországnak, Romániának és Bulgáriának el kell a háború következményeit viselni, de Oroszországban is jól tudják, hogy a Hitler véres szekerében a leghűségesebb csalog — Szlovákia volt, amely a tengelyben magát jól is érezte.

Az sem lehetetlen, hogy a Sovjet a csatlakozásra ruthén földnek is megadja az alkalmat, de ha ezt esetleg nem is tenné meg, semmi esetre nem engedi őket kiszolgáltatni még egyszer Prága kényének és kedvének.

Mindent egybe vetve, ismételjük, hogy Moszkva kijelentésében nem tudunk nagyon sok örömet találni, de akik a világ békéjét még egy Balkán tűzfészektől féltik, azoknak nincs okuk csüggedni.

A nagyhatalmak igazságos döntését el tudja minden kis nemzet viselni, ha azok kisbasáikat nem fognak kinevezni felettük. És úgy látszik, hogy ilyen szerepeket MOST egyetlen nemzetnek sem szánunk.

Valószínűleg ezeket a dolgokat vette figyelembe Jan Masaryk, mikor Göndör Ferenc szerkesztő előtt kijelentette, hogy a Trianoni szerződés és határ egyáltalán nem szentírás.

ÖNÁLTATAS azt hinni, hogy megtört a názi hadereg ereje, hogy az már kényre kedvre ki van szolgáltatva a szövetséges hadak lendületének.

NEZZÜNK csak szembe a tényekkel. A NAZI HADSEREG hadtápvonala erősen megrövidült — most már nem Sta-

lingrádnál, hanem Zhitomirnál harcolnak... LENGYELORSZÁG megtámadása óta — megháromszorozódott a názi hadereg — jelenleg több mint 300 hadosztállal rendelkezik.

35,000,000 hadimunkás dolgozik a názi

hadseregnek... hadifoglyok és olyanok, akiket a leigázott országokból hurcoltak el...

SEGITSE A NAGY FELADATOK ELŐTT ÁLLÓ FIAINKAT... VEGYEN WAR BONDOKAT!

